Analizy OSW

OŚRODEK STUDIÓW WSCHODNICH 12.10.2016 www.osw.waw.pl

Wzrost wydatków budżetowych Rosji mimo kryzysu

Iwona Wiśniewska, Maria Domańska

10 października do parlamentu wpłynął rządowy projekt nowelizacji budżetu na rok 2016. Nowelizacja obniża do 40 USD/bbl średnią cenę baryłki ropy, na której oparty jest budżet, w konsekwencji planowane dochody budżetowe zmniejszą się o 370 mld rubli do 13,4 bln rubli. Jednocześnie rząd zaproponował wzrost wydatków o 304 mld rubli do 16,4 bln rubli. Z tego nakłady w niejawnej części budżetu (ok. 70% z nich trafi do sektora obronnego) mają wzrosnąć o 679 mld rubli, a wydatki jawne zmniejszyć się o 374 mld rubli. Cięcia dotyczą większości pozycji, w tym inwestycji, służby zdrowia i edukacji. Zaoszczędzone środki częściowo przekierowano m.in. na politykę społeczną (177 mld rubli). W konsekwencji udział niejawnej części budżetu w ogólnej sumie wydatków budżetowych wzrośnie do 22,3% (z 20% w roku 2015). Zwiększy się również deficyt budżetowy do 3 bln rubli (ok. 45 mld USD), tj. 3,66% PKB. Ma on być sfinansowany m.in. pożyczkami na rynku wewnętrznym, środkami z Funduszu Rezerwowego i dochodami z prywatyzacji Rosniefti i Basznefti.

Komentarz

- Mimo trudnej sytuacji gospodarczej Kreml utrzymał dotychczasowe priorytety polityki, skupiając się na dalszej militaryzacji kraju, przy jednoczesnym zapewnieniu stabilności społecznej (cele te pochłaniają łącznie ok. 60% wydatków budżetowych). Priorytetom tym podporządkowana została polityka gospodarcza, o czym świadczy spadek inwestycji i nakładów na rozwój kapitału ludzkiego (służba zdrowia, edukacja). Decyzja o wzroście deficytu budżetowego wymusza zwiększenie wykorzystania rezerw finansowych. W Funduszu Rezerwowym na koniec 2016 roku pozostanie jedynie ok. 17 mld USD (wobec 50 mld USD w styczniu 2016), a w Funduszu Dobrobytu Narodowego – 72 mld USD.

- Wzrost niejawnych dochodów budżetowych jest stałą tendencją obserwowaną w finansach publicznych, ich udział w wydatkach ogółem od 2009 roku podwoił się. Wzrost nakładów wymuszony został rosnącymi potrzebami armii i służb specjalnych, w tym operacją w Syrii, programem przezbrojenia armii czy powołaniem Gwardii Narodowej. Rosnące niejawne wydatki przeznaczone mają być m.in. na gwarancje kredytowe dla przemysłu zbrojeniowego, co będzie istotnym wsparciem dla tego sektora odczuwającego konsekwencje kryzysu gospodarczego.

- Propozycja zwiększenia wydatków obronnych w sytuacji trwającego kryzysu gospodarczego (w roku 2016 prognozowany jest spadek PKB o ok. 1%) wykorzystywana jest również w propagandzie Kremla. Władze wzmacniają przekaz medialny o rosnącym

zagrożeniu dla bezpieczeństwa Rosji, z drugiej strony starają się zademonstrować Zachodowi, że Rosja dysponuje wystarczającymi środkami dla kontynuacji dotychczasowej polityki wewnętrznej i zagranicznej.

- Propozycja wzrostu wydatków budżetowych jest kapitulacją postulującego redukcję wydatków Ministerstwa Finansów przed lobby siłowym. Demonstruje również słabnącą pozycję resortu finansów w systemie władzy. Wzrost wydatków w 2016 roku kontrastuje z przygotowanym przez ministerstwo projektem budżetu na lata 2017–2019, który zakłada zamrożenie na poziomie z br. nakładów na wszystkie sektory przez kolejne trzy lata, co *de facto* oznacza ich zmniejszenie nawet o 20% w roku 2019.